

INTERAKTIVE GRUPPER

Vi kan lide at arbejde i interaktive grupper, fordi vi lærer mere, også fordi tiden går hurtigere, og fordi læreren i en klasse med 25 børn skal tage sig af hver enkelt af os... I interaktive grupper som denne er vi derimod kun seks, og vi hjælper hinanden, hvis der er et problem, som vi kan løse på et splitsekund. Vi bliver bedre venner, vi stoler mere på hinanden, og i frikvartererne i skolegården kalder vi på dem, der føler sig ensomme og ikke har nogen at lege med, og spørger, om de vil lege med os. Hvorfor? Fordi vi har større tillid til dem. (...) Det er vildt sjovt at arbejde i interaktive grupper, fordi vi lærer meget mere end i en almindelig klasse.

Ania, en 10-årig elev, forklarer hvad interaktive grupper er i Europa-Parlamentet.

INTERAKTIVE GRUPPER

BAGGRUND

Interaktive grupper er et af de **vellykkede uddannelses tiltag** (Successful Educational Actions – SEA'er), der er udpeget i forskningsprojektet om strategier til fremme af inklusion og social samhørighed i Europa gennem uddannelse – **INCLUD-ED – Strategies for inclusion and social cohesion in Europe from education** (Europa-Kommissionen, sjette rammeprogram, 2006-2011). SEA'erne, der understøtter uddannelsen af elever i risikogruppen, har universelle komponenter, som har vist sig at kunne anvendes i meget forskellige sammenhæng og sikre et vellykket uddannelsesforløb.

Takket være de SEA'er, der blev præsenteret på to internationale konferencer i Europa-Parlamentet i Bruxelles, har tusindvis af børn i hele Europa forbedret deres resultater og dermed øget deres chancer for at klare sig godt gennem skolen. Projektets sociale og politiske virkninger har foranlediget Europa-Kommissionen til at medtage det på listen over de 10 forskningsprojekter, der har den største gennemslagskraft i Europa. INCLUD-ED er det eneste projekt inden for samfundsvidenskaben og de humanistiske videnskaber, der er optaget på listen¹.

Den underliggende teoretiske ramme for interaktive grupper er den omfattende videnskabelige litteratur, som viser **de negative virkninger af opdeling af elever efter evner** for elevernes læring, forventninger og selvanseelse, muligheden for at lære af kammerater og komme i gruppen med elever med større evner, især for sårbare elever, og **behovet for at mangedoble og diversificere de interaktioner**, som eleverne er eksponeret for. I tråd med de fremragende læringsvidenskabelige metoder omfatter og fremmer de interaktive grupper omfanget og kvaliteten af interaktionerne mellem alle elever gennem en dialogisk tilgang til læring. Teorien om dialogisk læring¹ går ud på, at eleverne opnår en dyb forståelse af emnet og deltager i processer med personlig og social transformation gennem dialoger, som er *ligeværdige*, og som anerkender og bygger på den enkeltes *kulturelle intelligens*, fokuserer på *transformation*, styrker dialogens *instrumentale dimension*, bygger på værdien af *solidaritet*, fungerer som en kilde til *skabelse af mening* og udspringer af og fremmer *ligeværdigheden mellem forskellige baggrunde*. Interaktive grupper inddrager således alle, der direkte eller indirekte påvirker elevernes læring og udvikling, herunder lærere, familiemedlemmer, venner, naboer, medlemmer af foreninger og organisationer i lokalsamfundet og lokale frivillige.

Interaktive grupper kan bruges som en uafhængig øvelse, men de gennemføres også i **skoler som læringsfællesskaber** sammen med andre SEA'er såsom læsekredse og familieuddannelse. Læringsfællesskaber er et projekt baseret på en foranstaltning for hele skolen, der skal modvirke skolefrafald og forbedre skolens resultater og den sociale samhørighed. De forbedringer, der blev opnået på disse skoler, fik Europa-Kommissionen og Europarådet til at anbefale, at man ser *skoler som læringsfællesskaber*, der skal mindske skolefrafaldet og forbedre læringsudbyttet².

---

¹ Aubert, A., Flecha, A., García, C., Flecha, R., & Racionero, S. (2008). *Aprendizaje dialógico en la sociedad de la información*. Barcelona: Hipatia, Flecha, R. (2000). *Sharing Words: Theory and Practice of Dialogic Learning*. Lanham, M.D: Rowman & Littlefield.

² Meddelelse fra Kommissionen (januar 2011). *Løsning af problemet med elever, der forlader skolen for tidligt: Et vigtigt bidrag til dagsordenen for Europa 2020*.

HVORDAN FUNGERER INTERAKTIVE GRUPPER?

Interaktive grupper dannes ved at opdele eleverne i en klasse i **små heterogene grupper, som hver især understøttes af en voksen**. De enkelte grupper er sammensat af 4-5 elever, som er forskellige med hensyn til evner, køn, kultur, sprog og etnisk oprindelse. I interaktive grupper er to voksne involveret i læringsprocesserne: lærere og frivillige. De frivillige er ofte familiemedlemmer og medlemmer af lokalsamfundet – herunder analfabeter eller personer med et meget lavt uddannelsesniveau, tidligere elever, frivillige universitetsstuderende og andre voksne fra lokalsamfundsorganisationer.

Lærerne gennemgår et intensivt grunduddannelsesforløb, hvor de lærer om det videnskabelige grundlag for interaktive grupper. Frivillige indbydes ligeledes til at deltage i dette grunduddannelsesforløb. Lærerne er ansvarlige for forberedelsen af alle aktiviteterne i klassen, og før hver time sætter de kort de frivillige ind i den aktivitet, der skal afvikles i den pågældende gruppe. Selv om den er vigtig, er denne korte introduktion ikke helt nødvendig, da den frivilliges

rolle er at skabe dynamiske understøttende læringsinteraktioner i hver gruppe og vejlede om aktiviteten og ikke at træde i stedet for læreren. **Enhver kan således være frivillig.**

Aktiviteterne i grupperne er kortvarige, af ca. 15 eller 20 minutters varighed, og centreret om instrumentel læring. Efter afslutningen af en aktivitet går eleverne i gruppen videre til den næste gruppe og arbejder med en anden voksen. Som følge af denne dynamik har halvdelen af alle eleverne i klasseværelset i ca. halvanden time arbejdet med fire forskellige undervisningsaktiviteter og interageret med fire forskellige voksne ud over deres gruppekammerater. De **interaktive grupper øger således den instrumentelle læring**, da denne arbejdsmetode sikrer, at alle elever lærer fire gange så meget som ved almindelig klasseundervisning. De øger desuden den deltagende elevs **motivation** og **sameksistensen**, da læringen er baseret på princippet om solidaritet og ikke rivalisering, og alle medlemmer i gruppen skal hjælpe deres kammerater med at færdiggøre opgaven (da dette er en forudsætning for at kunne gå videre til den næste gruppe).

I skoler, der gennemfører interaktive grupper, adskiller læseplanens indhold sig ikke fra andre skoler. Det er den officielle læseplan, som gælder, og lærerne skal opfylde de standarder, som regeringen har godkendt. Selv om interaktive grupper kan gennemføres i forbindelse med et hvilket som helst emne, prioriteres instrumentel læring især i forbindelse med sprog- og matematikfærdigheder i mange af skolerne. Interaktive grupper har som andre SEA'er til formål at bryde den negative "Matthew-effekt", der indebærer, at der ydes mindre støtte til elever med større vanskeligheder, da alle får adgang til ekspertise, især indhold af høj kvalitet til de dårligst stillede. Lærerne bestemmer, hvornår der skal anvendes interaktive grupper i deres klasseværelse, men det betyder ikke, at andre aktiviteter, f.eks. forelæsninger, indstilles. De bestemmer også,

hvilken type materialer der skal anvendes, ud fra opgavens karakter. Lærerne er også ansvarlige for den korrekte gennemførelse af de interaktive grupper.

I skoler, der anvender interaktive grupper, træffes beslutningerne om, hvilken støtte eleverne har behov for, på grundlag af de almindelige procedurer og med inddragelse af forældre, lærere, frivillige og elever i dialogprocesser for vurdering af og aftaler om læring. Da den enkelte voksne kun skal tage sig af fire eller fem elever, og klasselæreren fører tilsyn med hele aktiviteten, er der i forbindelse med interaktive grupper mulighed for en **mere individualiseret vurdering af elevernes vanskeligheder og støtte**. Det gør det også muligt at have flere og mere diversificerede støttelærere, nemlig læreren, de frivillige og klassekammeraterne. I nogle tilfælde deltager støttelærere også i de interaktive grupper for at hjælpe de elever, der har de største vanskeligheder. De samme aktører deltager i overvågningen og vurderingen af, om de interaktive grupper fungerer godt, og sessionerne i de interaktive grupper afsluttes ofte med en fælles drøftelse af, hvad eleverne har lært, hvad der fungerede godt, og hvilke svage punkter der skal forbedres. Ud over interne procedurer bruger de lærere og skoler, der gennemfører interaktive grupper, standardevalueringsinstrumenterne (f.eks. standardiserede test), og interaktive grupper burde gøre det lettere for alle elever at bestå enhver form for test.

Gennemførelsen af interaktive grupper medfører ikke yderligere omkostninger for skolerne og eleverne, og skolerne modtager ikke yderligere midler til gennemførelsen af disse grupper. Gennemførelsen af interaktive grupper mobiliserer imidlertid ressourcer, der allerede findes i lokalsamfundet – primært medlemmer af lokalsamfundene og eleverne selv – til fremme af alle elevers læring. Da interaktive grupper

gennemføres på grundlag af allerede tilgængelige ressourcer, er der tale om bæredygtige uddannelsesmæssige tiltag.

BEHOV/UDFORDRINGER

- Fremmøde og fastholdelse i uddannelse
- Mindskelse af adfærdsproblemer
- Læringsmotivation
- Børns emotionelle trivsel, solidaritet og venskaber
- Læringsresultater
- Multikulturel sameksistens
- Styrkelse af familiemedlemmer og andre medlemmer af lokalsamfundet som uddannelsesagenter
- Forholdet mellem eleven, familien og skolen
- Skole-hjem-samarbejde om barnets uddannelse

INTERVENTIONS NIVEAU

Interaktive grupper er rettet mod alle, der er involveret i skolen. Interaktive grupper kan gennemføres i skoler på mange forskellige niveauer, herunder i dagtilbud, grundskoler og gymnasier samt i voksenundervisningscentre (livslang læring og/eller uddannelse i tilknytning til adgangen til at få en ny chance i skolen). De skoler, der gennemfører interaktive grupper, kan være offentlige, private, religiøse, ikke-religiøse, beliggende i fattige kvarterer, middelklasseskoler eller skoler beliggende i overklassekvarterer. Selv om alle elever deltager, er interaktive grupper navnlig til gavn for socioøkonomisk dårligt stillede elever, minoritetsgrupper og elever med indlæringsvanskeligheder eller handicap.

INTERVENTIONSINTENSITET

Interaktive grupper gennemføres løbende gennem skoleåret, og alle elever i klassen deltager uden undtagelse. Lærerne, de frivillige og eleverne selv sikrer, at alle elever får den støtte, de har behov for, gennem mangedoblingen af læringsinteraktioner i klasseværelset, både med flere kompetente klassekammerater (andre dygtigere elever) og forskellige voksne (lærere og andre voksne).

RESULTATER

Nogle af de vigtigste resultater³ af interaktive grupper er: 1) forbedring af skolens resultater (gennemførelsesprocent), 2) inddragelse af hele lokalsamfundet i læringsprocessen og skolen, 3) reduceret fravær og skolefravald, 4) bedre sameksistens og 5) en mere effektiv udnyttelse af de eksisterende ressourcer. Disse resultater eksemplificeres ved beskrivelse af sager fra bestemte skoler.

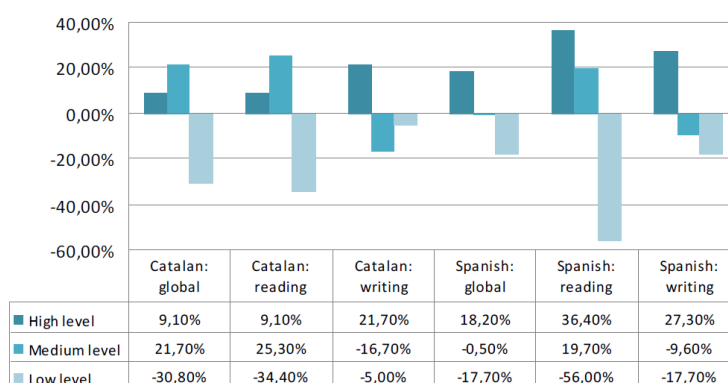
Angel Guimerà-skolen er beliggende i El Vendrell (Catalonien, Spanien), nærmere bestemt i Puig-kvarteret, et af de kvarterer, der har haft den største vækst. Denne skole er blevet et referencepunkt for integrationen af alle elever, da den har en stor procentdel af elever med særlige uddannelsesmæssige behov. Tallene vedrørende de **akademiske resultater** viser en stigning på mere end fem procentpoint målt i standardiserede test i forhold til perioden før gennemførelsen af interaktive grupper.

Resultater i standardiserede test	
2008-2009	2011-2012
7,8 % over regionalt gennemsnit	13 % over regionalt gennemsnit

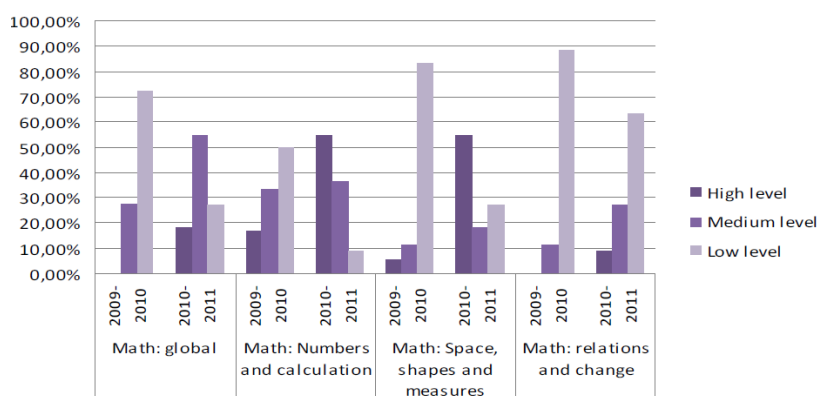
Forbedring ifølge standardiserede test (2008-2009 og 2011-2012). Kilde: INCLUD-ED-projektet.

³ Følgende kvantitative data vedrører skoler, der har gennemført en række SEA'er, og virkningen af interaktive grupper kan derfor ikke ses isoleret. Jo flere gennemførte SEA'er, desto flere forbedringer af skolerne.

Mare de Déu de Montserrat-skolen er beliggende i udkanten af Terrassa (Spanien), et område, hvor mange familier har lav socioøkonomisk status, og hvor arbejdsløsheds- og fattigdomsniveauet er højt. Et stort antal elever kommer fra Marokko eller Latinamerika, og nogle af børnene kommer fra romasamfundet. Denne skole har gjort brug af interaktive grupper siden skoleåret 2001-2002. Data for perioden 2009-2011 viser den opnåede forbedring af elevernes **sprog- og matematikfærdigheder**. For så vidt angår sprogfærdigheder, er andelen af elever, der klarer sig godt, steget over tid, mens andelen af elever, der klarer sig dårligt, er faldet. Den samme tendens ses for matematikfærdigheder.

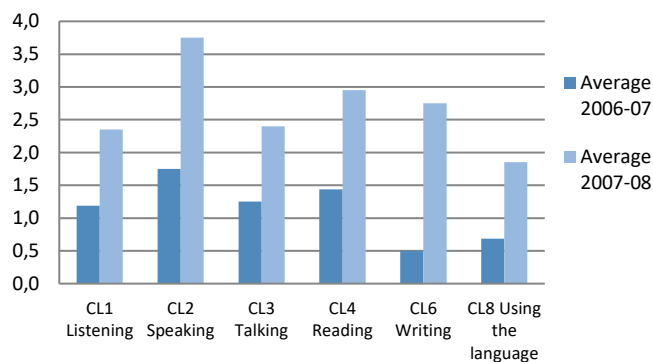

Procentvis forbedring af grundlæggende sprogfærdigheder (2009-2011), sjette klasse. Kilde: INCLUD-ED-projektet.

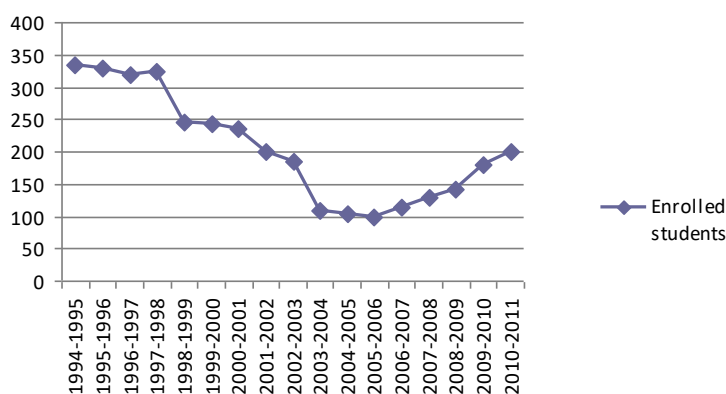
Grundlæggende matematikfærdigheder (2009-2011), sjette klasse. Kilde: INCLUD-ED-projektet.

La Paz-skolen er beliggende i La Milagrosa-kvarteret i udkanten af Albacete (Spanien). Kvarterets beboere er hovedsagelig romafamilier med meget lave uddannelsesniveauer, usikre levevilkår og høj arbejdsløshed. Data vedrørende elevresultater viser en forbedring på mellem 1,1 og 2,3 point (over fem år) på seks sprogområder.

Sprogfærdigheder. Forbedrede områder. Fjerde år. Kilde: INCLUD-ED-projektet.

I La Paz-skolen var skolens forbedrede resultater desuden ledsaget af et mindsket **elevfravær** og et øget **elevoptag**. Fraværet for skoleåret 2006-2007 var på 30 % i 2007-2008 og faldt herefter til 10 %, og i 2008-2009 var fraværet lejlighedsvist. Efter flere år med nedgang i elevoptaget begyndte elevoptaget at stige efter gennemførelsen af en række SEA'er (2005-2006), herunder interaktive grupper.

Udviklingen af elevoptaget. Kilde: INCLUD-ED-projektet.

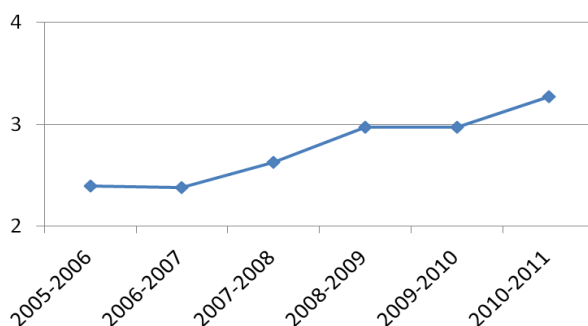
Interaktive gruppers bidrag til forbedringen af læringen går hånd i hånd med forbedringen af elevernes **sameksistens og solidaritet** og viser, at skolerne ikke behøver at vælge mellem læringsindhold og værdier. Følgende citater fra deltagere i interaktive grupper eksemplificerer dette og viser den afgørende rolle, som lokalsamfundets deltagelse spiller:

Når vi arbejder sammen med frivillige og i små grupper i klasseværelset, er en af de ting, vi tager fat på, værdier. Vi arbejder på at kunne forholde os til hinanden, udvise respekt for andre, tolerance, bevidstheden om, at man, hvis man bliver færdig først, ikke er færdig – det drejer sig ikke kun om en selv, men om os, man tænker på hele gruppen. (Skolekoordinator).⁴

⁴ Elboj, C., & Niemelä, R. (2010). Sub-communities of Mutual Learners in the Classroom: The case of Interactive groups. *Revista De Psicodidáctica*, 15(2), s. 177-189. doi:10.1387/RevPsicodidact.810. s.186.

Inden jeg kom, lavede de en masse larm. Det var for meget! Og så sagde en af de små piger, "Juans mor er her", og de satte sig ned. [Og jeg sagde, "Så børn, ro på og se, hvad der sker", og alle børnene satte sig ned og gjorde, hvad læreren sagde, og alt gik godt... Og læreren sagde, "Hvornår kommer du igen, Emilia?" (analfabetisk mor fra et etnisk mindretal).⁵

Disse forbedringer er opnået uden yderligere ressourcer, og anvendelsen af interaktive grupper sikrer således en **mere effektiv anvendelse af de tilgængelige ressourcer** i lokalsamfundet. Følgende diagram indeholder data for en skole, hvor elevindtaget i en femårig periode steg langt mere end antallet af lærere, og antallet af elever pr. lærer således steg. I samme periode begyndte skolen at gennemføre en række SEA'er, herunder interaktive grupper, og elevresultaterne blev væsentligt forbedret. Interaktive grupper muliggjorde en mere effektiv anvendelse af de eksisterende ressourcer: For en månedlig udgift på 1 000 EUR pr. elev blev flere elever uddannet, og deres resultater var bedre. De akademiske resultater blev ikke forbedret, fordi der blev afsat flere ressourcer, men fordi ressourcerne blev anvendt mere effektivt.

Antal uddannede elever pr. 1 000 EUR investeret pr. måned. Kilde: INCLUD-ED-projektet.

Indførelsen af interaktive grupper i skolerne sker ikke uden **forhindringer**. Den vigtigste forhindring for gennemførelsen af interaktive grupper er nogle læreres modstand mod at byde forældre eller andre ikkeakademiske medlemmer af lokalsamfundet velkommen i klasseværelset. Interaktive grupper vil aldrig blive gennemført i en klasse, hvis læreren ikke er overbevist herom, da lærerne selv kan bestemme, om de ønsker at gennemføre interaktive grupper. Modstanden overvindes, når lærerne ser de opnåede forbedringer i de andre klasser, hvilket får dem til at ønske det samme for deres klasser.

På grund af de positive resultater er antallet af skoler, der gennemfører interaktive grupper, steget betydeligt siden 1990'erne. I øjeblikket **gennemfører over 200 skoler i Europa og over 300 skoler i Latinamerika interaktive grupper**. Interaktive grupper forbedrer mange elevers læring og

⁵ Diez, J., Gatt, S., & Racionero, S. (2011). Placing Immigrant and Minority Family and Community Members at the School's Centre: the role of community participation. *European Journal Of Education*, 46(2), s. 184-196. doi:10.1111/j.1465-3435.2011.01474.x. s. 191.

uddannelsesudsigter og er således et lovende redskab, der bidrager til opfyldelsen af Europa 2020-målet om at reducere skolefrafaldet til under 10 %.

REFERENCER

- Elboj, C., & Niemelä, R. (2010). Sub-communities of Mutual Learners in the Classroom: The case of Interactive groups. *Revista De Psicodidáctica*, 15(2), s. 177-189. doi:10.1387/RevPsicodidact.810.
<http://www.ehu.eus/ojs/index.php/psicodidactica/article/view/810>
- Flecha, R. (2015). *Successful Educational Action for Inclusion and Social Cohesion in Europe*. Springer Publishing Company. http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-11176-6_4
- García-Carrión, R., & Díez-Palomar, J. (2015). Learning communities: Pathways for educational success and social transformation through interactive groups in mathematics. *European Educational Research Journal*, 14(2), s. 151-166.
<http://eer.sagepub.com/content/14/2/151.short>
- INCLUD-ED Consortium. (2009). *Actions for success in schools in Europe*, Bruxelles: Europa-Kommissionen.
- Oliver, E., & Gatt, S. (2010). From power-related communicative acts to dialogic communicative acts in classrooms organised in interactive groups. *Revista Signos*, 43, s. 279-294.
<http://www.scielo.cl/pdf/signos/v43s2/a02.pdf>
- Valls, R., & Kyriakides, L. (2013). The power of interactive groups: how diversity of adults volunteering in classroom groups can promote inclusion and success for children of vulnerable minority ethnic populations. *Cambridge Journal Of Education*, 43(1), s. 17-33. doi:10.1080/0305764X.2012.749213.
http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0305764X.2012.749213#.Vcn-Sfl_Oko

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Ania Ballesteros, en 10-årig elev, forklarer hvad interaktive grupper og læsekredse er på den afsluttende INCLUD-ED-konference (6. december 2011, Europa-Parlamentets hovedsæde) (tekstet på engelsk): <https://vimeo.com/76545601>

KONTAKTOPLYSNINGER

CREA. Community of Researchers on Excellence for All.

E-mail: crea@ub.edu

Websted: <http://crea.ub.edu>